

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro secundo Decretalium : In Quo Ordo Judiciarius, Et Qvæ Ad Judicia Pertinent, Secundùm Utrumque Jus, Canonicum, & Civile Methodicè Tractantur, & Exponuntur ; Additus Est, Præter Synopticum Et Methodicum, Alius Index Alphabeticus A Pluribus Desideratus

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1675

Titulus. XXI. De Testibus cogendis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98191)

bariorum reprobare, sive alios contra eos testes producere amplius non est concessum. n. 251. Id verò procedit, non solum, si reprobentur personæ testium, ob inhabilitatem eorum, sed etiam si ob dicta, seu depositiones eorum. n. 252. Porro, quamvis reprobatio testium sic reprobatorum non possit ulterius fieri per alios testes, potest tamen fieri per instrumenta. n. 253.

Assert. II. Modus servandus in reprobatione testium probatoriorum, & reprobatoriorum potissimum in eo consistit, ut crimina, aliisque defectus specificè exprimauntur, & probentur, ut ad positiones Actoris à Reo sigillatim respondeatur, & is, qui producit testes reprobatorios reprobatoriorum, juramentum præstet, quòd ad id malitiosè non procedat. num. 254. & seq. & n. 256. & seq. Assert. III. Siquis produxit testes in Judicio, non potest eos postea reprobare, nec in eodem, nec in alio Judicio, nisi postea nova causa supervenerit: at verò, qui produxit testes ad testimonium ferendum, potest postea eorum testimonia, seu dicta reprobare, si contradicunt sibi ipsis, vel unus, aut plures alijs testibus à se productis, vel si deponant pro suo adversario, contra quem sunt producti. n. 258.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 2. & 3.
c. 2. n. 181. & duob. seqq.
c. 3. n. 70. & seq.
c. 4. n. 83. & tribus seqq.
c. 5. n. 140.
c. 6. n. 99. & seq.
c. 7. n. 248. & seq.
c. 8. n. 189. & seq.
c. 9. n. 11. & seq.
c. 10. n. 49. & seq.
c. 11. n. 203. & seq.
c. 12. n. 99. & 100.
c. 13. n. 19.
c. 14. num. 56. & duobus seqq.
c. 15. n. 172.
c. 16. n. 152. & seq.
c. 17. n. 216. & seq.
c. 18. n. 186. & seq.
c. 19. n. 219. & seq.
c. 20. n. 80. & seq.
c. 21. n. 63.
c. 22. n. 35. & seq.
c. 23. n. 107. & seq.
c. 24. n. 42. & seq.
c. 25. n. 221. & duobus seqq.
c. 26. n. 229. & seq.
c. 27. n. 129. & seq.
c. 28. n. 111.
c. 29. n. 245. & seq.
c. 30. n. 207. & seq.
c. 31. n. 240. & quatuor seqq.
c. 32. n. 146. & tribus seqq.
c. 33. n. 133. & seq.
c. 34. n. 166. & seq.

c. 35. n. 226. & seq.
c. 36. n. 177. & seq.
c. 37. n. 194. & quatuor seqq.
c. 38. num. 235. & tribus seqq.
c. 39. n. 120. & seq.
c. 40. n. 87. & seq.
c. 41. n. 168. & seq.
c. 42. n. 224. & seq.
c. 43. n. 170. & seq.
c. 44. n. 150. & seq.
c. 45. n. 184. & seq.
c. 46. n. 179. & seq.
c. 47. num. 136. & tribus seqq.
c. 48. n. 215.
c. 49. n. 251. & seq.
c. 50. n. 209. & duobus seqq.
c. 51. n. 119.
c. 52. n. 192. & seq.
c. 53. n. 223. & seq.
c. 54. num. 20. & quinque seqq.
c. 55. num. 173. & tribus seqq.
c. 56. & ult. n. 27. & duobus seqq.

IN SEXTO.

c. 1. n. 51.
c. 2. in princ. num. 254. & seq.

§. Testes. n. 256. & seq.
c. 3. & ult. n. 93. & seq.

IN CLEMENT.

Clement. 1. n. 63. & seq.
Clement. 2. n. 218.

TITULUS XXI. DE TESTIBUS COGENDIS, vel non. pag. 380.

§. I. Quando, & in quibus causis, ac quomodo compelli possint ad ferendum testimonium? pag. 380.

ASSERTIO I. Si testes rogati, vel vocati ad ferendum testimonium, illud ferre nolint, possunt à Jodice compelli in causis civilibus ordinariè. num. 1. Si tamen priùs moniti sint, & sine justa causa id renuant, vel ex odio, gratià, vel timore se subtrahant. num. 2. & 3. Similiter testes super confanguntur probanda cogendi sunt ad ferendum, si coacti non nolle testificari, ex gratià, vel timore. n. 4. Si habitus seu crimen sit notorium, non est opus testimonium depositionibus: alioquin verò testes, qui interfuerunt, de jure Canonico, non sunt cogendi ad testificandum, etiam in causis criminalibus. n. 5. & 6. Assert. II. Si coram Indice Ecclesiastico agatur, testes cogi possunt ad testificandum, si eorum testimonium sit necessarium, etiam per Censuram Suspensionis, Excommunicationis, & depositionem. n. 7. & 8. Assert. III. Ad testimonium ferendum potest quis compelli, etiam si juraverit, se non perhibiturum, n. 9. & seq.

§. II. An, & quando testes possint cogi ad ferendum testimonium in causis criminalibus? pag. 382.

ASSERTIO I. De Jure Canonico in causis criminalibus, quando agitur directè ad pœnam publicam, non possunt cogi ordinariè. n. 11. Assert. II. Multo minus testes possunt cogi ad testificandum de crimine occulto, nisi sit perniciosum, & de alijs pluribus testibus, in quibus non potest quis cogi ad crimen erolandum, n. 12. Plures tamen etiam sunt casus, in quibus testes compelli possunt ad testificandum etiam in causis criminalibus, veluti primò. Si veritas aliter sciri non possit, n. 13. Secundò. Si testes malitiosè subtrahant à ferendo testimonio. n. 14. Vel etiam gratià, odio, aut timore in crimine falsi, vel alio.

Tertiò. Si de crimine agatur per modum inquisitionis, ne indignus v. g. ad Prælaturam promoveretur. n. 16. Præterea cogi possunt testes ad testificandum, si agatur per modum denunciationis charitativæ, vel Canonice ad puniendum peccatum, vel patet perniciendum, & corrigendum, aut si agatur ad tollendum animæ periculum &c. & universim loquendo, quando sine gravi peccato veritas celari non potest, cogendi sunt testes dicere veritatem, etiam in criminalibus. num. 17. Item, si agatur de crimine conspirationis, seu conspirationis subditorum contra Prælatum suum, compelli possunt testes ad manifestandam coniurationem, etiam si iuraverint, se illam non manifestaturos. num. 18. Denique in criminalibus conceptis, & in futurum perniciosis, possunt cogi ad testificandum. num. 19.

§. III. De personis privilegiatis, quæ ad testimonium ferendum cogi non possunt. pag. 384.

ASSERTIO I. Plures sunt personæ, quæ ex privilegio ad testificandum ordinariè non coguntur, referuntur n. 20. Veruntamen in defectum aliorum, si veritas aliter, vel per alios testes cognosci non possit, etiam privilegiati coguntur testificari. n. 21. & seq.

Assert. II. Parentes contra liberos, & liberi contra parentes, nec inviti cogi, nec volentes admitti debent ad testificandum, nec etiam pro se invicem; nisi alij testes haberi non possint: nec illi, qui sibi ad instar parentum, & liberorum sunt; nec uxor contra maritum, vel hic contra illum: sed neque alij collaterales consanguinei, & affines possunt cogi ordinariè ad testificandum contra illos, sicut nec admitti possunt ad testificandum pro se. *n. 23.* **Assert. III.** Clerici non possunt à seculari Judice vocari, aut cogi ad ferendum testimonium in quacunque causa criminali, vel etiam civili. *num. 24.* Nec ordinariè cogi potest Clericus, ut contra Ecclesiam suam coram ordinario Ecclesiastico Judice testimonium ferat. *n. 25.* Porro testes Synodales, qui coram Ordinario super matrimonio (vel alia causa) deposuerunt, non compelluntur iterum jurare super eadem causa, coram Judice delegato, nisi novus articulus emerget, vel veritas aliter sciri nequeat. Quòd si testes hi, post latum testimonium, infamiam contrahant, ad testificandum amplius non admittuntur. Possunt tamen, si in ferendo testimonio juraverint, incontinenti se corrigere, non autem ex intervallo. *n. 26. & duobus seqq.*

SERIES CAPITVLORVM.

IN ANTIQVIS.	<i>c. 6. n. 4.</i>
<i>Cap. 1. n. 2. & 3.</i>	<i>c. 7. n. 26. & duobus seqq.</i>
<i>c. 2. n. 7. & seq.</i>	<i>c. 8. n. 16.</i>
<i>c. 3. n. 5. & seq.</i>	<i>c. 9. n. 15.</i>
<i>c. 4. n. 9. & seq.</i>	<i>c. 10. n. 11.</i>
<i>c. 5. n. 13. & seq.</i>	<i>c. 11. & ult. n. 18.</i>

TITVLVS XXII.

DE FIDE INSTRUMENTORVM.

pag. 387.

§. I. Quid, & quoruplex sit Instrumentum? pag. 387.

ASSERTIO I. Instrumentum tripliciter sumitur, latissimè, latè, & generaliter, & strictè, ac specialiter. *n. 1.* **Assert. II.** Instrumenta alia sunt publica, alia privata. *n. 2.* Alia quædam instrumenta sunt & dicuntur publica, quoad effectum probandi; quia perinde plene probant, ac si essent à publica persona confecta. *n. 3.* **Assert. III.** Instrumentum publicum manu Notarij confectum rursus duplex est, primum appellatur Protocollum, quod est summaria quædam, seu brevis actûs gesti annotatio, ex qua potest in solennem formam redigitur. Alterum vocatur transumptum, videlicet instrumentum authenticum, & Originale, quod ex Protocollum sumitur, & adhibitis requisitis solennitatibus, conficitur. *num. 4.* Aliud item est instrumentum Originale, aliud Exemplum. *n. eod.* **Assert. IV.** Instrumenta privata sunt, quæ privatâ auctoritate fiunt à privatis personis, eaque etiam, vel authentica sunt, scilicet testium subscriptione, vel sigillo approbato munita, vel alio legitimo modo firmata, ac plenam fidem faciunt: alia non authentica, quæ nec testium subscriptione, nec aliis adminiculis munita sunt, nec plenam fidem faciunt. *n. 5.*

§. II. Quomodo sciendum sit Instrumentum publicum? pag. 388.

Plures solennitates requiruntur de Jure communi, vel saltem de consuetudine: veluti Primò, invocatio Divini Nominis. Secundò, ut ponatur annus Incarnationis, vel Nativitatis Domini, & appona-

tur Indictio, & post Indictionem necessariò apponitur mensis, & dies, in quo conficitur instrumentum, Tertiò, nomen, & annus Imperatoris, seu Principis regnantis. Quartò, locus etiam apponendus est, in quo instrumentum conficitur. Quintò, ut testes tres, vel saltem duo præsentés sint actûi, ad id vocati, & rogati, quorum nomina instrumento inseri debent: subscriptio tamen testium manu propriâ regulariter non est necessaria. Sextò, ut Notarius nomen suum, & cognomen subscribat, & exprimat, quòd rogatus fuerit à petente confici instrumentum: sufficit autem Notarij subscriptio, licet per alium, etsi privatum instrumentum sit scriptum. Septimò, requiritur etiam, ut instrumentum scriptum coram partibus legatur, & solenne Notarij signum apponatur, saltem de consuetudine. *n. 6. & seq.*

§. III. De Notario conscientia Instrumenta publica? pag. 389.

QUÆR. I. Quis habeat potestatem creandi Notarios? Resp. Princeps supremus non habens Superiorem in temporalibus, vel quibus ab eodem specialiter privilegium creandi Notarios est concessum, vel etiam ij, qui per immemorabilem consuetudinem talem potestatem præscriperunt. Sic ex recepta consuetudine etiam Magistratus inferiores intra territorium suum Notarios constituere possunt, non autem extra illud. *n. 8.* **Q. II.** Quis, & qualis debeat esse Notarius? Resp. 1. debet esse legitime natus. 2. Liber, non servus. 3. Debet esse peritus juris, vel saltem scire, quæ ad officium pertinent. 4. Laicus, non Clericus. 5. Instrumentum confectum à Notario excommunicato, & vitando non valet. *n. 9.* **Q. III.** An Notarius instrumenta conficere possit, extra territorium eius, à quo est constitutus? Resp. 1. Notarius intra territorium eius, cuius auctoritate est constitutus, etsi is inferior sit supremo Principe, potest conficere instrumentum, etiam extraneis, & peregrinis, ita, ut tale instrumentum etiam alibi valeat. *n. 10.* Resp. 2. Notarius creatus à Papa, vel alio Principe supremo non potest extra terras Ecclesiæ, vel extra Imperium, aut Regnum, de Jure communi instrumentum conficere: aliud verò est de consuetudine. **Q. IV.** An Notarius creatus à Magistratu Ecclesiastico possit instrumentum conficere in causis temporalibus, & creatus à seculari in causis spiritualibus? Resp. potest saltem ob receptam consuetudinem. *n. 11.* **Q. V.** An instrumenta confecta à Notario putativo, vel existimato, qui revera non est, sint valida? Resp. esse valida, si habent titulum coloratum; quia fuit constitutus Notarius ab eo, qui habuit potestatem creandi Notarios, licet ob impedimentum occultum ipse fuerit inhabilis, alàs non. *n. 12.* **Q. 6.** Quomodo probetur quis esse Notarius? Resp. per instrumentum creationis, per testes, vel si plura instrumenta ab eo confecta producantur. *n. 14.*

§. IV. Quam vim probandi habeant Instrumenta publica? pag. 391.

ASSERTIO I. Instrumentum publicum, seu Notarij manu confectum, si Originale, seu Authenticum sit, plene probat pro profetente, & contra illum. *n. 15.* **Assert. II.** Etiam Protocollum Notarij manu scriptum, ad rogationem partium, plenam fidem facit. *n. 16.* Non est tamen absolute necessarium, ut Protocollum coram partibus legatur, in ijs actibus, in quibus

XXI.
OGENDIS,
380.

ac quomodo referuntur
monium? pag. 380.

gati, vel vocati ad
re nolint, possunt à se
ordinariè. *num. 2.* Si
ine justa causa sit
timore se subtrahant
super consanguinitate
endum, si consuetudo
more. *n. 4.* Si factus
est opus testium desin
qui interfuerunt, de
endi ad testificandum.
5. & 6. **Assert. II.** U
cur, testes cogi possunt
testimonium sic incho
spensionis, Excommuni
7. & 8. **Assert. III.**
est quis compelli, co
urum. *n. 9. & seq.*

ot cogi ad ferendum
libus? pag. 382.
anonico in causis
pœnam publicam
Assert. I. Multi
testificandum de crimina
& de alijs pluribus
is cogi ad crimen res
in etiam sunt casus, in
ad testificandum etiam
d. Si testes multitudine
nio. *n. 14.* Vel etiam
ine falsi, vel alia, q
per modum inquisiti
turam promoveant
tes ad testificandum
tionis charitable, vel
catum, vel patente
t si agatur ad tollend
strum loquendo, qu
elati non potest, q
etiam in criminibus
crimine conuictus
um contra Peritum
tes ad manifestand
rint, se illam non
nique in criminibus
osis, possunt cogi

que ad testimonium
unt, pag. 384.
personæ, quæ ex
ariè non coguntur
in defectum alio
estest cognosci non
re testificati. *n. 21. & 22.*